

Nedjelja globalnog obrazovanja 2024

„Globalno obrazovanje je obrazovanje koje ljudima otvara oči za realnosti globalizovanog svijeta i osvještava ih kako bi stvorili svijet veće pravde, jednakosti i ljudskih prava za sve.“

(Deklaracija o globalnom obrazovanju iz Maastrichta, 2002)

„Globalno obrazovanje osnažuje ljude da bolje razumiju, zamišljaju, nadaju se i djeluju kako bi stvorili svijet socijalne i klimatske pravde, mira, solidarnosti, jednakosti i pravde, planetarne održivosti i međunarodnog razumijevanja. To uključuje poštovanje ljudskih prava i različitosti, inkluziju i pristojan život za sve, sada i u budućnosti.“

(Evropska deklaracija o globalnom obrazovanju do 2050)

Nedjelja globalnog obrazovanja je jedinstvena kampanja koja podstiče građanski angažman u korist solidarnosti koja bi doprinijela održivijem i pravednijem svijetu. Ova kampanja se održava svake godine u novembru, ove godine od 18. do 24. novembra. Pruža neograničene mogućnosti učešća i ciljeve za razvijanje zajednica koje uče za aktivno globalno građanstvo. Kampanju sprovodi Centar Sjever-Jug Savjeta Evrope, na nacionalnom nivou je promoviše Mreža za globalno obrazovanje Centra Sjever-Jug, kao dio zajedničkog projekta iLEGEND III, „Interkulturalna razmjena učenja kroz globalno obrazovanje, umrežavanje i dijalog“.

Prateći istu strukturu korišćenu prethodnih godina (tj. specifična tema fokusirana na dva od pet stubova Agende 2030), nacionalni koordinatori Globalne obrazovne mreže odlučili su da godišnja tema za 2024. godinu bude fokusirana na dva stuba: **Planeta i ljudi**.

Slogan ovogodišnje kampanje je „**Povezani ljudi za inkluzivnu planetu.**“

Zemlja se nije oduvijek doživljavala samo kao resurs, već kao aspekt postojanja koji zaslužuje očuvanje i brigu, njegovanje dinamike uzajamne zaštite sa zajednicama. Dolazak industrijske ere transformisao je ovaj odnos. Društva su se postepeno fokusirala na ovladavanje i iskorišćavanje životne sredine kako bi zadovoljile rastuće potrebe svog stanovništva, što predstavlja prekretnicu kojom je eksploatacija prirodnih resursa postala intenzivna što je dovelo do velikih ekoloških preokreta. Trenutno, uticaj ovog društvenog modela izaziva globalnu zabrinutost. Ekološke katastrofe povezane sa klimatskim promjenama, kao što su krčenje šuma, gubitak biodiverziteta i zagađenje zahtijevaju mnoge žrtve. Stanovnici već ranjivih područja, pogođeni društvenim poslasticama globalizovane ekonomije sistema, često su najteže pogođeni.

Implikacije po ljudska prava, kao što su prisilne migracije ili povećani sukobi zbog oskudice u resursima, izazvale su brojne društvene pokrete širom svijeta i pojačale međunarodnu mobilizaciju zajednica. Jedan zaključak sa Lisabonskog foruma 2023. godine <https://www.coe.int/en/web/north-south-centre/lisbon-forum-2023> ističe da jaz između zemalja u razvoju i razvijenih zemalja stvara nejednakosti i regionalne neravnoteže uslijed „nesrazmjerne ekološke krize“. Slično, na IV Samitu Savjeta Evrope u Reykjaviku, <https://www.coe.int/en/web/cm/reykjavik-summit>, šefovi država i vlada potvrdili su da su ljudska prava i životna sredina blisko povezani i da je čista, zdrava i održiva životna sredina neophodna za puno ostvarivanje ljudskih prava. Jurisprudencija Evropskog suda za ljudska

Co-funded
by the European Union

Co-funded and implemented
by the Council of Europe

prava (ECHR) <https://www.echr.coe.int/home> i zaključci Evropskog komiteta za socijalna prava <https://www.coe.int/en/web/european-social-charter/home> takođe potvrđuju neospornu vezu između zaštite životne sredine i ljudskih prava.

Jedan zaključak sa nedavnog tematskog seminara o globalnom obrazovanju, „Prednosti interkulturalnog i holističkog pristupa obrazovanju o održivom razvoju: Perspektiva Sjever-jug“, <https://www.coe.int/en/web/north-south-centre/global-education-national-and-regional-seminars> fokusiran je na važnost obrazovanja za održivi razvoj, a ne isključivo na održivi razvoj, u okviru dinamike aktivnog učenja. Ovaj pristup podrazumijeva edukaciju ne samo po pitanju životne sredine, već i mnogih drugih ciljeva socijalne pravde, kao dio globalne razvojne agende.

U ovom procesu postoji jaka potražnja mladih za promjenama u okviru obrazovnih sistema i javne reforme. Oni su aktivno uključeni u definisanje društvenih i ekoloških prioriteta, ističući značaj neposredne i održive akcije u suočavanju sa globalnim izazovima kao što su klimatske promjene i socijalna pravda. Istovremeno, postoji potreba da se poboljša kapacitet kao izazov utvrđenim normama, da se analiziraju društvene i ekološke implikacije političkih i ekonomskih odluka, i predlažu održive alternative u okviru formalnog i neformalnog obrazovnog prostora.

Nedjelja globalnog obrazovanja predstavlja jedinstvenu priliku za razmišljanje o složenim odnosima globalne međuzavisnosti i kolektivne odgovornosti uz vrednovanje doprinosa svake kulture i pojedinca. Međuzavisnost je fundamentalni element koji prevazilazi kulturne, ekonomske i geografske razlike. Na primjer, lokalni starosjedioci, koji održavaju jaku privrženost svojoj zemlji i snažno poznavanje lokalnih ekosistema, nude vrijedne perspektive koje dopunjuju naučne pristupe. Povezivanje ljudi kroz dijalog, saradnju, međusobno učenje i kolektivno angažovanje na svim nivoima društva na taj način pruža konkretne odgovore na naše zajedničke izazove na putu ka inkluzivnijoj planeti.

Stoga je Nedjelja globalnog obrazovanja 2024. godine inkluzivna inicijativa koja poziva sve, posebno kreatore politika, nastavnike, edukatore, studente i učenike, da prepoznaju globalno obrazovanje kao sredstvo za (ponovno) povezivanje ljudi za inkluzivnu planetu.

Nedjelja globalnog obrazovanja je svjetska kampanja koju sprovode Centar Sjever-Jug Savjeta Evrope i Mreža za globalno obrazovanje u okviru iLEGEND III, zajedničkog programa Evropske unije i Savjeta Evrope: sufinansiraju ga Evropska unija i Savjet Evrope. Ima za cilj podizanje svijesti o globalnom obrazovanju kao alatu solidarnosti i promjene u cilju doprinosa održivijem, mirnijem i pravednijem svetu. Aktivnosti organizovane u okviru nedjelje isključiva su odgovornost organizatora i nužno ne odražavaju stavove Evropske unije ili Savjeta Evrope.

Co-funded
by the European Union

Co-funded and implemented
by the Council of Europe